

Załącznik do Uchwały Nr
Rady Miejskiej w Dąbrowie Górniczej
z dnia

**GMINNY PROGRAM PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW
ALKOHOLOWYCH NA ROK 2017**

PROJEKT

WPROWADZENIE

Zgodnie z art. 1 ust. 1 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (tekst jednolity Dz. U. z 2016 r. poz. 487, z późn. zm.) obowiązkiem jednostek samorządu terytorialnego jest podejmowanie działań zmierzających do ograniczania spożycia napojów alkoholowych oraz zmiany struktury ich spożywania, inicjowania i wspierania przedsięwzięć mających na celu zmianę obyczajów w zakresie sposobu spożywania tych napojów, działania na rzecz trzeźwości w miejscu pracy, przeciwdziałania powstawaniu i usuwania następstw nadużywania alkoholu, a także wspierania działalności w tym zakresie organizacji społecznych i zakładów pracy.

W myśl art. 4¹ ww. ustawy prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz integracji społecznej osób uzależnionych od alkoholu należy do zadań własnych gmin. Zadania te obejmują:

- 1) zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu;
- 2) udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie;
- 3) prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych;
- 4) wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych;
- 5) podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13¹ i 15 ustawy oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego;
- 6) wspieranie zatrudnienia socjalnego poprzez organizowanie i finansowanie centrów integracji społecznej.

Wobec powyższego, corocznie opracowany zostaje dla Dąbrowy Górniczej gminny program profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, w którym ujmowane są zadania do realizacji, wpływające na poprawę jakości życia i stanu zdrowia mieszkańców miasta, oraz który określa lokalną strategię w zakresie profilaktyki oraz minimalizacji szkód społecznych i indywidualnych, wynikających z nadużywania alkoholu.

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na 2017 rok dla Dąbrowy Górniczej zawiera zadania z obszaru profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, których realizacja rozpoczęła się w latach ubiegłych i jest kontynuowana. Zawiera również propozycje zadań, które będą wdrażane i podejmowane wspólnie z różnymi podmiotami, działającymi na rzecz rozwiązywania problemów alkoholowych.

Program adresowany jest do osób fizycznych, prawnych i podmiotów nieposiadających osobowości prawnej, realizujących zadania w obszarze profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, do osób z grup ryzyka, uzależnionych i ich rodzin oraz wszystkich mieszkańców Dąbrowy Górniczej. Niniejszy dokument koresponduje ze Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych Dąbrowy Górniczej na lata 2016 – 2020 oraz Strategią Polityki Społecznej Województwa Śląskiego na lata 2006 – 2020.

Realizacja zadań Programu jest finansowana ze środków pochodzących z opłat pobieranych za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych, które stanowią dochody gminy. Zgodnie z art. 18² pkt 2 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi z ww. środków finansowane będą również zadania realizowane przez placówki wsparcia dziennego, o których mowa w przepisach o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Jednostką koordynującą realizację Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na rok 2017 jest Urząd Miejski – Wydział Zdrowia, Polityki Społecznej i Aktywizacji Zawodowej w Dąbrowie Górniczej.

Projekt Programu został poddany konsultacjom społecznym z organizacjami pozarządowymi, działającymi na rzecz problematyki uzależnień na terenie miasta, a także z mieszkańcami Dąbrowy Górniczej.

Diagnoza/charakterystyka problemów alkoholowych

Według Światowej Organizacji Zdrowia (WHO) uzależnienie to: psychiczny i fizyczny stan wynikający z interakcji między żywym organizmem a substancją chemiczną (alkohol, narkotyki, nikotyna, leki) charakteryzujący się zmianami i innymi reakcjami takimi jak: konieczność przyjmowania danej substancji w sposób ciągły lub okresowy w celu doświadczenia jej wpływu na psychikę lub by uniknąć objawów towarzyszących brakowi substancji. W szerszym kontekście odnosi się coraz częściej do wielu innych zachowań np. hazardu, gier komputerowych, internetu.

Największą zdiagnozowaną grupę stanowią osoby uzależnione od alkoholu. Trudno jednak precyzyjnie zdiagnozować liczbę ludności z tym problemem. Według Banku Danych Lokalnych GUS w województwie śląskim w 2012 roku zarejestrowanych w poradniach dla osób z zaburzeniami psychicznymi związanych z używaniem alkoholu były 23 282 osoby. Liczba osób zarejestrowanych przypadających na 10 000 mieszkańców wynosiła 50,39 i była wyższa od wartości wskaźnika ogólnokrajowego (46,16). Innym wskaźnikiem jest liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu alkoholizmu. Jego wartość od roku 2003 zmniejszyła się o połowę (2003—60,8, 2012-33). Problem ten jest badany także poprzez określenie liczby kierowców prowadzących samochód pod wpływem alkoholu. Wśród 36 powiatów województwa śląskiego w 13 odnotowano spadek liczby prowadzących pod wpływem alkoholu. Należy do nich Dąbrowa Górnicza (średnia wojewódzka – 32,89 na 10 tys. mieszkańców; wskaźnik dla miasta - 23,67). Alkohol sprzyja także zachowaniom agresywnym – choć wskaźnik spadł w ciągu ostatnich lat znacząco (2006 – sprawcy przemocy pod wpływem alkoholu stanowili 74% , w 2012 – 53,7%) jest on nadal bardzo znaczący.

Młodzież – jako grupa ryzyka.

W 2015 roku w ramach międzynarodowego Europejskiego Programu Badań Ankiетowych w Szkołach (ESPAD) zrealizowano audytoryjne badanie ankietowe na losowej próbie reprezentatywnej uczniów trzech klas szkół gimnazjalnych (wiek: 15-16 lat) oraz drugih klas szkół ponadgimnazjalnych (wiek: 17-18 lat) naszego kraju. Celem badań, powtarzanych co 4 lata, jest monitorowanie natężenia problemu używania przez młodzież substancji psychoaktywnych, a także ocena czynników wpływających na rozpowszechnienie ułokowanych zarówno po stronie popytu na substancje, jak i ich podaży.

Ważona próba ogólnopolska liczyła 3526 uczniów trzecich klas szkół gimnazjalnych oraz 2770 uczniów drugih klas szkół ponadgimnazjalnych.

Alkohol:

Napoje alkoholowe są najbardziej rozpowszechnioną substancją psychoaktywną wśród młodzieży. Chociaż raz w ciągu całego swojego życia piło 84% uczniów z młodszej grupy i 96% uczniów ze starszej grupy. Picie napojów alkoholowych jest na tyle rozpowszechnione, że w czasie ostatnich 30 dni przed badaniem piło 49% piętnasto-szestastolatków i 82% siedemnasto-osiemnastolatków. Porównanie wyników badania z 2015 r. z wynikami wcześniejszych badań wskazuje na trend spadkowy rozpowszechnienia picia wśród gimnazjalistów, zapoczątkowany w 2007 r. Wcześniej obserwowano tendencję wzrostową.

W zakresie wskaźników picia alkoholu przez gimnazjalistów w latach 1995-2007 obserwowano proces zacierania się różnic między dziewczętami i chłopcami, który w 2011 r. uległ zahamowaniu. W ostatnim czterolecu odnotować trzeba wznowienie tego procesu. W 2015 r. odsetki dziewcząt, które piły w czasie ostatnich 30 dni przed badaniem są niemal takie sam jak analogicznie odsetki chłopców. Stało się tak za sprawą większego spadku rozpowszechnienia picia wśród chłopców niż wśród dziewcząt.

Najbardziej popularnym napojem alkoholowym wśród całej młodzieży jest piwo, a najmniej – wino. Wysoki odsetek badanych przyznaje się do przekraczania progu nietrzeźwości. W czasie

ostatnich 30 dni przed badaniem, 13% uczniów z młodszej kohorty i 20% ze starszej grupy wiekowej chociaż raz upiło się w takim stopniu, że doświadczało zaburzeń równowagi, mowy lub nie pamiętało co się z nimi działo. We wcześniejszych edycjach badania ESPAD pytano o nietrzeźwość w trochę inny sposób, stąd wyniki obecnego badania nie są porównywalne z wcześniejszym trendem. Pytanie o upijanie się w obecnej postaci zadano także w 2011 r. Między 2011 r. i 2015 r. nie odnotowano większych zmian. Uwagę zwraca wysoki poziom dostępności napojów alkoholowych, przejawiający się w ocenach respondentów. W zakresie ocen dostępności napojów alkoholowych odnotować trzeba powolną, ale konsekwentnie pozytywną tendencję zmniejszania się odsetek uczniów, określających swój dostęp jako bardzo łatwy. Ponadto zmniejszają się też odsetki uczniów, dokonujących zakupów napojów alkoholowych, zwłaszcza piwa. Większość młodzieży jest dobrze zorientowana w zakresie ryzyka szkód zdrowotnych i społecznych związanych z piciem alkoholu. O stopniu ryzyka, według ocen respondentów, w znacznym stopniu decyduje wzór picia. W 2015 r. odnotować trzeba zahamowanie tendencji spadkowej traktowania picia alkoholu, jako zachowania bardzo ryzykownego.

Podsumowanie wyników:

- Młodzież w większości zalicza się do konsumentów alkoholu, pije przede wszystkim piwo rzadziej sięga po inne napoje, poważnym problemem jest upijanie się.
- Notujemy zmniejszanie się różnic między chłopcami i dziewczętami w rozpowszechnieniu picia.
- Zahamowaniu uległa tendencja spadkowa traktowania picia alkoholu, jako zachowania bardzo ryzykownego.
- Obserwujemy spadek dostępności napojów alkoholowych wedle ocen badanych oraz spadek zakupów piwa.

Wstępne wnioski:

Wyniki badania ESPAD sugerują pewne sukcesy w ograniczaniu dostępności alkoholu dla nieletnich. Ten długoterminowy proces wart jest dalszego wsparcia. Ograniczanie dostępności alkoholu to jedna z najbardziej obiecujących strategii ograniczania problemów alkoholowych.

Źródło: Używanie substancji psychoaktywnych przez polską młodzież w 2015 r. – Janusz Sierosławski, Warszawa 26.11.2015 r.

Zgodnie z ustawą z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi w Dąbrowie Górniczej funkcjonuje Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, która:

- podejmuje czynności zmierzające do orzekania o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie leczenia odwykowego,
 - uczestniczy w posiedzeniach roboczych Zespołu Interdyscyplinarnego dotyczących podejmowania działań w ramach procedury „Niebieskie Karty” związanej z podejrzeniem przemocy w rodzinie,
 - kieruje wnioski do Sądu Rejonowego w sprawie zastosowania wobec osób uzależnionych od alkoholu zobowiązania do leczenia odwykowego,
 - wydaje opinie o zgodności lokalizacji punktów sprzedaży napojów alkoholowych z uchwałami Rady Miejskiej,
 - prowadzi działania kontrolne, dotyczące przestrzegania zasad i warunków korzystania z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych oraz podejmuje na uzasadnione wnioski interwencje związane z naruszeniem zakazu reklamy i promocji napojów alkoholowych z wyjątkiem piwa.
- Do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych składane są wnioski o objęcie leczeniem odwykowym osób nadużywających alkoholu.

Liczba złożonych wniosków do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	Kobiety	Mężczyźni	Razem
2012 (stan na 31.12)	30	120	150
2013 (stan na 31.12)	32	133	155
2014 (stan na 31.12)	36	144	180
2015 (stan na 31.12)	15	115	130
2016 (stan na 30.06)	20	113	133

Do Sądu Rejonowego złożono w 2012 - 150, w 2013 - 138, a w 2014 – 140, w 2015 – 130, w I połowie 2016 - 45 wniosków.

Profilaktyka jest jednym ze sposobów reagowania na różnego rodzaju zjawiska społeczne, które powszechnie postrzegane są jako szkodliwe i niepożądane. Specjaliści wyodrębniają cztery główne odmiany profilaktyki:

eliminującą – uprzedzającą, która wiąże się z możliwie najwcześniejszym wykrywaniem i usuwaniem czynników zawieszających ryzyko wykoślenia jednostki;

eliminującą – objawową nastawioną na wczesne wykrywanie i reagowanie na początkowe objawy niedostosowania;

powstrzymującą – działania uniemożliwiające lub utrudniające podjęcie decyzji dotyczącej czynu nagannego;

kreatywną - wzmacnianie i podtrzymywanie formy zachowań prospołecznych, tłumiące siłę oddziaływania czynników szkodliwych.

Na terenie Dąbrowy Górniczej działa Punkt Konsultacyjno – Informacyjny, w którym udzielana jest profesjonalna, bezpłatna pomoc osobom uzależnionym od alkoholu lub zagrożonym uzależnieniem i członkom ich rodzin przez specjalistów ds. uzależnień.

Działalność Punktu koordynowana jest przez Wydział Zdrowia, Polityki Społecznej i Aktywizacji Zawodowej. W Punkcie prowadzi się szereg działań:

- rozpoznanie problemu zgłaszanego przez klienta;
- motywowanie osób uzależnionych lub zagrożonych uzależnieniem i członków ich rodzin do podjęcia wsparcia psychoterapeutycznego i leczenia specjalistycznego;
- udzielanie wsparcia osobom uzależnionym po zakończeniu leczenia odwykowego;
- udzielanie pomocy młodzieży upijającej się oraz ich rodzicom.

W ciągu ostatnich czterech lat z tego typu wsparcia skorzystało ponad 2500 (2012 – 852, 2013- 726, 2014 – 947, 2015 - 990) osób dotkniętych lub zagrożonych problemem alkoholowym.

Koordinatorem i realizatorem ww. Programu jest Urząd Miejski – Wydział Zdrowia, Polityki Społecznej i Aktywizacji Zawodowej, a parterami i współrealizatorami są Niepubliczny Specjalistyczny Zakład Opieki Zdrowotnej Przychodnia „Merkury” Sp. z o.o. - Poradnia Terapii Uzależnienia od Alkoholu i Współuzależnienia, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, Komenda Miejska Policji, Sąd Rejonowy, Straż Miejska, Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna, placówki oświatowe i kulturalne, organizacje pozarządowe i inne podmioty działające w tym obszarze.

Do organizacji pozarządowych w mieście działających na rzecz ogółu społeczności, a szczególnie na rzecz osób uzależnionych od alkoholu i innych środków psychoaktywnych i ich rodzin należy m.in.: Dąbrowskie Stowarzyszenie Abstynentów „Klub Blok”, które realizuje zadania z zakresu organizowania i rozwijania różnych form uczestnictwa osób uzależnionych od alkoholu i ich rodzin w życiu społeczności lokalnej (wsparcie środowiska abstynenckiego, indywidualne oraz grupowe samokształcenie) oraz prowadzi programy na rzecz propagowania trzeźwości przez organizacje abstynenckie.

Kolejną organizacją pozarządową działającą w tym obszarze jest Fundacja na Rzecz Edukacji, Profilaktyki i Psychoterapii „DROGA”, która w ramach realizacji celów statutowych prowadzi:

- Poradnię terapii uzależnienia i współuzależnienia od alkoholu;
- Poradnię terapii uzależnienia od substancji psychoaktywnych;
- Dzienny oddział terapii uzależnienia od alkoholu.

Fundacja realizuje także programy zapobiegania marginalizacji i wykluczeniu społecznemu.

Na terenie miasta funkcjonuje również NS ZOZ Przychodnia „Merkury” sp. z o.o., która prowadzi Poradnię Terapii Uzależnienia od Alkoholu i Współuzależnienia.

Poza wspomnianymi działaniami profilaktycznymi należy zwrócić uwagę na realizowane na terenie miasta programy propagujące trzeźwość wśród kierowców i bezpieczeństwo na drogach, które realizowane są przez służby mundurowe (Policję, Straż Miejską), programy realizowane przez organizacje pozarządowe (w ramach otwartych konkursów ofert na realizację zadań publicznych w dziedzinie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień) w szkołach i w placówkach wsparcia dziennego, programy z zakresu profilaktyki uzależnień i edukacji zdrowotnej realizowane w szkołach podstawowych i gimnazjalnych w ramach zajęć pozalekcyjnych, a także programy prowadzone w czasie organizowanych w placówkach oświatowych w okresie wakacji letnich i zimowych półkolonii dla dzieci i młodzieży.

Działania realizowane w ramach Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych finansowane są ze środków pochodzących z opłat pobieranych za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych. Zgodnie z uchwałą nr XIX/345/12 Rady Miejskiej w Dąbrowie Górniczej z dnia 5 września 2012 r. w sprawie zasad usytuowania na terenie miasta miejsc sprzedaży i podawania napojów alkoholowych i ustalenia liczby punktów sprzedaży napojów zawierających powyżej 4,5 % alkoholu (z wyjątkiem piwa) przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży jak i w miejscu sprzedaży, limit punktów sprzedaży napojów zawierających powyżej 4,5 % alkoholu (z wyjątkiem piwa) przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży (sklepy) wynosi 270, a w miejscu sprzedaży (lokal gastronomiczne) wynosi 175. Analiza danych statystycznych za lata 2012-2015 pokazuje, że przy nieznacznej tendencji spadkowej liczby mieszkańców (ponad 1500 w ciągu trzech lat) ilość punktów sprzedaży alkoholu utrzymuje się nieco poniżej uchwalonego limitu (445 punktów). Zmniejsza się ilość lokali gastronomicznych prowadzących sprzedaż alkoholu, prawie niezmienna jest liczba miejsc, gdzie można go kupić na wynos.

Rynek napojów alkoholowych w Dąbrowie Górniczej:

Lata	Sklepy (uchwalony limit 270)	Lokale gastronomiczne (uchwalony limit 175)
2012 (stan na 31.12)	253	146
2013 (stan na 31.12)	244	143
2014 (stan na 31.12)	257	136
2015 (stan na 31.12)	250	123
2016 (stan na 30.06)	219	80

GRUPA DOCELOWA/ADRESACI GMINNEGO PROGRAMU PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH NA ROK 2017

Adresatami programu są mieszkańcy Dąbrowy Górniczej, w szczególności:

- osoby i rodziny z problemem alkoholowym,
- osoby uzależnione od alkoholu i współuzależnione,
- dzieci i młodzież,
- osoby zajmujące się zapobieganiem występowania problemów alkoholowych i pomocą osobom i rodzinom z problemem alkoholowym,
- środowiska abstynenckie,
- podmioty publiczne, społeczne i prywatne działające w obszarze profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

CELE PROGRAMU

Celem głównym Programu jest ograniczenie szkód zdrowotnych, wynikających z używania alkoholu i innych substancji psychoaktywnych.

Cele szczegółowe Programu są zgodne z kierunkami działań określonymi w ustawie o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.

Zadanie 1 Zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych, spożywających alkohol ryzykownie lub szkodliwie, osób zagrożonych inną formą uzależnienia oraz osób dotkniętych przemocą w rodzinie.		
CEL	Zapewnienie dostępu do profesjonalnej terapii i leczenia osobom uzależnionym od alkoholu, a także osobom używającym alkohol w sposób szkodliwy lub ryzykowny.	
	Działania - sposoby realizacji:	Mierniki:
1	<p>Wspieranie lokalnych placówek leczenia uzależnień poprzez:</p> <p>a) umożliwienie personelowi terapeutycznemu placówek udziału w szkoleniach specjalistycznych, wpływających na podniesienie kwalifikacji zawodowych,</p> <p>b) umożliwienie realizacji ponadpodstawowych programów, np. tj.: programu psychoterapeutycznego/ zapobiegania nawrotom dla osób uzależnionych od alkoholu, które ukończyły podstawową terapię uzależnienia oraz terapię w ośrodkach stacjonarnych i które pracują zawodowo w godzinach popołudniowych oraz grup terapeutycznych, tj.:</p> <ul style="list-style-type: none">* grupy wstępno-motywacyjnej uzupełniającej podstawowy program, adresowanej do osób zobowiązanych do leczenia przez sąd,* grupy terapii pogłębionej dla kobiet współuzależnionych, które ukończyły grupę wstępno-edukacyjną,* grupy leczenia uzależnień behawioralnych (tj. od zakupów, internetu, gier),* grupy edukacyjno-terapeutycznej dla osób uzależnionych od różnych środków psychoaktywnych / poza alkoholem /: dopalaczy, marihuany, amfetaminy i innych, <p>c) doposażenie placówek w materiały edukacyjne / książki specjalistyczne, poradniki, broszury, ulotki, plakaty, czasopisma / dla pacjentów i personelu</p>	<p>- liczba przeszkolonych specjalistów uzależnień</p> <p>- liczba osób uzależnionych korzystających z programów terapeutycznych, realizowanych w ramach działalności ponadpodstawowej placówek leczenia uzależnień</p>

	terapeutycznego/ wg potrzeb.	
2	Współpraca z organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego, zajmującymi się aktywizacją środowisk lokalnych na rzecz integracji społecznej osób uzależnionych od alkoholu i ich rodzin poprzez ogłoszenie konkursu ofert na dotacje na realizację w 2017 roku zadania pn.: „Programy na rzecz propagowania trzeźwości przez organizacje abstynenckie”.	- liczba członków organizacji abstynenckich korzystających z programów terapeutycznych z wyszczególnieniem form terapii
3	Wspieranie działalności organizacji pozarządowych oraz jednostek gminnych, realizujących programy pomocy psychologicznej oraz psychoterapeutycznej dla osób uzależnionych i współuzależnionych od alkoholu, w tym dla osób bezdomnych przebywających w Noclegowni oraz Schronisku dla Bezdomnych.	- liczba osób uzależnionych i współuzależnionych korzystających z programów pomocowych oferowanych przez organizacje pozarządowe i inne placówki
4	Kontynuowanie działalności Punktu Konsultacyjno-Informacyjnego: - zatrudnienie konsultantów / specjalistów w celu udzielania bezpłatnych porad specjalistycznych zgłaszającym się mieszkańcom miasta, - systematyczne doposażanie w czasopisma specjalistyczne i materiały edukacyjne będące narzędziami zwiększania kompetencji osób zaangażowanych w rozwiązywanie problemów uzależnień i przemocy w rodzinie, - prowadzenie stałego systemu informacji o ofercie specjalistycznej Punktu.	- liczba osób korzystających z pomocy konsultantów Punktu Konsultacyjno-Informacyjnego
5	Zorganizowanie szkolenia zwiększającego kompetencje zawodowe osób pracujących z rodzinami dysfunkcyjnymi, w których występują uzależnienia oraz zorganizowanie superwizji dla ww. osób.	- liczba osób objętych szkoleniem
6	Prowadzenie działań na rzecz zwiększania dostępności do informacji o miejscach, programach i metodach leczenia uzależnień w mieście.	- liczba i rodzaj prowadzonych działań

Zadanie 2		
Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie z uwzględnieniem przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu.		
CEL	Zwiększenie dostępności i skuteczności działań pomocowych, prawnych, informacyjnych członkom rodzin, w których występują problemy alkoholowe oraz procedur interwencyjno-korekcyjnych wobec osób nadużywających alkoholu, a także ochrony przed przemocą w rodzinie.	
Działania - sposoby realizacji:		Mierniki:
1	Prowadzenie zorganizowanych form pomocy psychologicznej dla dzieci i młodzieży z rodzin zagrożonych problemem alkoholowym /współpraca z organizacjami pozarządowymi/.	- liczba dzieci i młodzieży objętych zorganizowanymi formami pomocy psychologicznej
2	Kontynuowanie działalności Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, która między innymi: * podejmuje czynności zmierzające do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie leczenia odwykowego, * uczestniczy w posiedzeniach grup roboczych Zespołu Interdyscyplinarnego, dotyczących podejmowania działań w ramach procedury „Niebieskie Karty” związanej z podejrzeniem przemocy w rodzinie, * kieruje wnioski do sądu w sprawie zastosowania wobec osób uzależnionych od alkoholu obowiązku leczenia odwykowego.	- liczba przeprowadzonych rozmów interwencyjno-motywujących - liczba osób skierowanych na leczenie odwykowe - liczba osób z problemem alkoholowym skierowanych do biegłych sądowych - liczba spotkań członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych uczestniczących w posiedzeniach grup roboczych Zespołu Interdyscyplinarnego - liczba wniosków przekazanych do sądu dot. leczenia osób uzależnionych od alkoholu
3	Kontynuowanie współpracy z biegłymi sądowymi, którzy na wniosek Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych przeprowadzają badanie i wydają opinię w przedmiocie uzależnienia od alkoholu osób skierowanych do badania przez Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.	- liczba opinii o uzależnieniu od alkoholu wydanych przez biegłych sądowych
4	Współpraca z organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego, zajmującymi się aktywizacją środowisk lokalnych na rzecz integracji społecznej osób	- liczba organizacji pozarządowych i liczba zadań przez nie realizowanych, zleconych w ramach konkursu na dotacje z budżetu miasta, prowadzących działalność na

	<p>uzależnionych od alkoholu i ich rodzin m.in. poprzez zlecenie im w drodze konkursu ofert na dotacje w 2017 roku realizacji następujących zadań:</p> <p>*„Organizowanie i rozwijanie różnych form uczestnictwa osób uzależnionych od alkoholu i ich rodzin w życiu społeczności lokalnej /wsparcie środowiska abstynenckiego, indywidualne oraz grupowe samokształcenie/”,</p> <p>*„Udzielanie porad prawnych w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii”,</p> <p>*„Prowadzenie placówek wsparcia dziennego w formie opiekuńczej dla dzieci i młodzieży w ramach realizacji gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych w poszczególnych dzielnicach miasta: Centrum, Gołonóg, Ząbkowice, Mydlice”,</p> <p>*„Prowadzenie placówki wsparcia dziennego w formie specjalistycznej”.</p>	<p>rzecz integracji społecznej osób uzależnionych i ich rodzin</p> <p>- liczba osób, którym udzielono porad specjalistycznych</p> <p>- liczba placówek wsparcia dziennego działających na terenie miasta</p> <p>- liczba dzieci objętych wsparciem w tych placówkach</p>
5	<p>Organizowanie wspólnie z placówkami oświatowymi prowadzonymi przez Miasto w okresie wakacji letnich i ferii zimowych bezpłatnych półkolonii dla dzieci i młodzieży /przede wszystkim wywodzących się z rodzin z problemem alkoholowym oraz z rodzin o trudnej sytuacji materialnej i życiowej/, będących integralnym elementem i zarazem uzupełnieniem prowadzonych w szkołach przedsięwzięć profilaktycznych.</p>	<p>- liczba dzieci i młodzieży uczestniczących w półkoloniach</p> <p>- liczba placówek oświatowych, w których organizowane są półkolonie</p>
6	<p>Organizowanie szkoleń specjalistycznych dla pracowników socjalnych, przedstawicieli policji, członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, a także pracowników innych służb i instytucji z zakresu przeciwdziałania alkoholizmowi i innych uzależnień oraz szkoleń dotyczących obszaru przeciwdziałania przemocy w rodzinie.</p>	<p>- liczba osób przeszkolonych w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, przeciwdziałania alkoholizmowi i innym uzależnieniom</p>
7	<p>Organizowanie zajęć/wykładów, szkoleń specjalistycznych dla nauczycieli ze wszystkich typów szkół, na temat przeciwdziałania uzależnieniom dzieci i młodzieży od alkoholu i innych substancji psychoaktywnych.</p>	<p>- liczba zorganizowanych zajęć/wykładów, szkoleń</p> <p>- liczba uczestników zajęć/wykładów, szkoleń</p>

8	Udzielanie wsparcia osobom znajdującym się w sytuacjach kryzysowych, wynikających w szczególności z problemów alkoholowych, przemocy w rodzinie, narkomanii i innych uzależnień poprzez kontynuowanie działań związanych z funkcjonowaniem Miejskiego Telefonu Zaufania.	- liczba osób, które skorzystały z porad konsultantów telefonicznych Miejskiego Telefonu Zaufania
9	Prowadzenie programów profilaktyczno-edukacyjnych i grup wsparcia z elementami psychoedukacyjno-rozwojowymi dla kobiet doświadczających przemocy domowej.	- liczba programów - liczba osób objętych programami
10	Prowadzenie środowiskowych programów pomocy rodzinie, projektów socjalnych oraz programów dla rodziców dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych, mających na celu zwiększenie umiejętności i kompetencji wychowawczych oraz uwzględniających prewencyjny wpływ na zachowania ryzykowne np.: „Szkoła rodzica”.	- liczba rodzin/osób uczestniczących w środowiskowych programach pomocy rodzinie
11	Prowadzenie programów pomocowych dla osób doświadczających przemocy w rodzinie i będących osobami współuzależnionymi.	- liczba osób objętych programami pomocowymi
12	Prowadzenie programów profilaktyczno-edukacyjnych i psychoedukacyjnych dla osób pijących szkodliwie i ryzykownie oraz dla osób współuzależnionych.	- liczba uczestników programów
13	Prowadzenie programów profilaktycznych/psychoedukacyjnych skierowanych do osób nieaktywnych zawodowo, zagrożonych problemem uzależnienia oraz do osób wykluczonych społecznie lub zagrożonych wykluczeniem z powodu nadużywania alkoholu.	- liczba uczestników programu

Zadanie 3

Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych.

CEL	Zwiększenie społecznej świadomości wśród mieszkańców w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych oraz tworzenie dzieciom i młodzieży możliwości realizacji zdrowego stylu życia, wolnego od alkoholu i innych środków uzależniających, a także edukacja w zakresie umiejętności społecznych, osobistych, służących obronie przed zachowaniami prowadzącymi do zagrożeń patologią.	
Działania – sposoby realizacji:		Mierniki:
1	Upowszechnianie informacji o instytucjach w mieście, świadczących pomoc w obszarze rozwiązywania problemów alkoholowych i innych uzależnień /w tym behawioralnych/, m.in. poprzez zakup i dystrybucję broszur, plakatów, informatorów, ulotek z profilaktycznymi treściami edukacyjnymi, itp. w celu dostarczenia mieszkańcom miasta informacji o szkodach powodowanych przez alkohol i inne środki psychoaktywne.	- liczba i rodzaj rozprawdzonych materiałów informacyjno-edukacyjnych
2	Uczestniczenie w ogólnopolskich i regionalnych kampaniach społecznych i innych profilaktycznych przedsięwzięciach promujących ograniczanie szkód powodowanych przez alkohol, m.in. poprzez zakup pakietów materiałów profilaktyczno-edukacyjnych niezbędnych do przystąpienia do organizowanych przedsięwzięć; włączenie szkół do rozpowszechniania idei kampanii.	- liczba kampanii i przedsięwzięć profilaktycznych - liczba osób uczestniczących w kampaniach i przedsięwzięciach profilaktycznych
3	Włączanie się do organizacji lokalnych przedsięwzięć profilaktycznych m.in. poprzez: - współorganizowanie eventów i festynów rodzinnych o charakterze kulturalno – rekreacyjnym, promujących alternatywne wobec alkoholu i innych uzależnień formy spędzania czasu wolnego.	- liczba osób uczestniczących w przedsięwzięciach profilaktycznych
4	Przeprowadzenie we wszystkich typach szkół, w tym w Specjalnym Ośrodku Szkolno-Wychowawczym dla Dzieci i Młodzieży Niepełnosprawnej, zajęć/warsztatów profilaktycznych z obszaru wczesnej profilaktyki problemowej z zakresu alkoholizmu dla dzieci i młodzieży, oraz	- liczba placówek oświatowych, w których prowadzone są programy profilaktyczne

	innych programów profilaktycznych w oparciu o zgłoszone przez szkoły potrzeby.	
5	Prowadzenie w placówkach oświatowych programów/warsztatów/wykładów profilaktycznych dla dzieci i młodzieży nt. zjawiska przemocy domowej i choroby alkoholowej.	<ul style="list-style-type: none"> - liczba placówek oświatowych objętych programami/warsztatami/wykładami - liczba uczniów uczestniczących w tych przedsięwzięciach
6	Organizowanie dla dzieci i młodzieży, głównie z grup ryzyka, w szkołach, placówkach oświatowych i kulturalnych pozalekcyjnych zajęć o charakterze profilaktyczno-artystyczno-sportowym.	<ul style="list-style-type: none"> - liczba dzieci i młodzieży uczestniczących w pozalekcyjnych zajęciach profilaktyczno-artystyczno-sportowych
7	Zorganizowanie szkoleń Rad Pedagogicznych w zakresie pracy profilaktycznej z dziećmi i młodzieżą, wg zgłoszonych przez szkoły potrzeb.	<ul style="list-style-type: none"> - liczba przeszkolonych nauczycieli - liczba szkół
8	<p>Wspieranie organizowanych w placówkach oświatowych różnorodnych inicjatyw profilaktycznych, a także przedsięwzięć profilaktycznych opracowanych i realizowanych przez dzieci i młodzież, skierowanych do grup rówieśniczych /konkursów, olimpiad, itp./ np. poprzez:</p> <ul style="list-style-type: none"> - wyróżnianie uczestników wymienionych przedsięwzięć nagrodami rzeczowymi, gadżetami stanowiącymi czynnik aktywizujący do uczestniczenia w działaniach profilaktycznych, - prezentowanie dzieciom i młodzieży form teatralnych z przekazem profilaktyczno – edukacyjnym, będących uzupełnieniem prowadzonych w szkołach działań profilaktycznych. 	<ul style="list-style-type: none"> - liczba wspartych przedsięwzięć profilaktycznych organizowanych w szkołach - liczba dzieci i młodzieży uczestniczącej w szkolnych przedsięwzięciach profilaktycznych - liczba dzieci i młodzieży uczestniczącej w spektaklach teatralnych
9	Podjęmowanie działań o charakterze edukacyjnym przeznaczonych dla rodziców, wg potrzeb zgłoszonych np. przez szkolnych pedagogów.	<ul style="list-style-type: none"> - ilość działań edukacyjnych skierowanych do rodziców
10	<p>Prowadzenie działań na rzecz przeciwdziałania nietrzeźwości na drogach, poprzez:</p> <ul style="list-style-type: none"> - wspieranie podmiotów i instytucji, które w zakresie realizacji swoich działań są powiązane z ruchem drogowym, 	<ul style="list-style-type: none"> - liczba podmiotów realizujących programy

	<p>w rozpowszechnianiu wśród kierowców i innych użytkowników dróg materiałów informacyjnych podczas kontroli drogowych,</p> <p>- wspieranie działań policji w ramach uczestniczenia w ogólnopolskich kampaniach i akcjach promujących trzeźwość wszystkich uczestników ruchu drogowego /np. zabezpieczenie materiałów informacyjno-edukacyjnych, urządzeń służących do badania zawartości alkoholu w wydychanym powietrzu/.</p>	- liczba przeprowadzonych wspólnych akcji trzeźwościowych
--	---	---

Zadanie 4

Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych.

CEL	Podnoszenie skuteczności działań instytucji, organizacji pozarządowych, ruchów samopomocowych i osób fizycznych, poprzez współpracę i wspieranie ich działalności w podejmowaniu inicjatyw służących zapobieganiu i ograniczaniu szkód powodowanych przez alkohol oraz promowaniu działań alternatywnych, a także promowaniu dobrych praktyk w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych.	
	Działania – sposoby realizacji:	Mierniki:
1	Wspieranie organizacji pozarządowych realizujących programy promujące zdrowy styl życia, szczególnie ukierunkowane na zapobieganie lub zmniejszanie szkód związanych z alkoholem.	- liczba organizacji, instytucji, podmiotów i osób fizycznych zaangażowanych w działalność na rzecz osób uzależnionych i współuzależnionych od alkoholu
2	Powierzenie realizacji niektórych zadań Programu organizacjom pozarządowym /ogłoszenie konkursu na dotacje z budżetu miasta na realizację zadań własnych gminy w 2017 r. w obszarze przeciwdziałania patologiom społecznym i profilaktyki uzależnień/.	- liczba zadań zleconych organizacjom pozarządowym
3	Współpraca z instytucjami, stowarzyszeniami, organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami oraz osobami fizycznymi w ramach podejmowanych wspólnych akcji i działań, na rzecz promowania abstynencji i trzeźwego stylu życia oraz przeciwdziałania przemocy w rodzinie.	- liczba instytucji, stowarzyszeń, organizacji pozarządowych, osób fizycznych uczestniczących we wspólnych akcjach i działaniach profilaktycznych

4	Wspieranie działań mających na celu przeciwdziałanie marginalizacji społecznej osób z problemem alkoholowym poprzez dofinansowanie programów obejmujących treningi umiejętności, w tym m.in. interpersonalnych, komunikacyjnych, społecznych, higienicznych, kulinarnych.	- liczba podjętych działań, dot. profilaktyki uzależnień i przemocy w rodzinie
5	Prowadzenie działań kontrolnych dotyczących przestrzegania zasad i warunków korzystania z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych oraz podejmowanie na uzasadnione wnioski interwencji związanych z naruszeniem zakazu reklamy i promocji napojów alkoholowych z wyjątkiem piwa.	- liczba przeprowadzonych kontroli przez Referat Działalności Gospodarczej i Aktywizacji Zawodowej Wydziału Zdrowia, Polityki Społecznej i Aktywizacji Zawodowej, Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Straż Miejską oraz Policję

Zadanie 5 Wspieranie zatrudnienia socjalnego poprzez organizowanie i finansowanie centrów integracji społecznej		
CEL	Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu i marginalizacji osób uzależnionych od alkoholu.	
Działania – sposoby realizacji		Mierniki
	Wspieranie zatrudnienia socjalnego poprzez finansowanie centrów integracji społecznej.	- liczba osób objętych działaniami centrów integracji społecznej

ŹRÓDŁA I ZASADY FINANSOWANIA ZADAŃ

1. Źródłem finansowania zadań wynikających z Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na rok 2017 są środki pochodzące z opłat pobieranych za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych.
2. Zasady finansowania zadań:
 - a. wydatki przeznaczone na realizację zadań własnych gminy, wynikających z ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi określonych w Programie zostaną ujęte w planie budżetowym na 2017 rok w Dziale 851 - ochrona zdrowia, rozdział 85154 - przeciwdziałanie alkoholizmowi oraz w Dziale 852 – pomoc społeczna, rozdział 85205 – zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, rozdział 85206 – wspieranie rodziny, rozdział 85232 – Centra Integracji Społecznej.
 - b. ustala się zasady wynagradzania członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych: za czynności podejmowane w ramach posiedzeń Komisji, w wysokości 9% minimalnego wynagrodzenia za pracę określonego w ustawie z dnia 10 października 2002 r. o minimalnym wynagrodzeniu za pracę (Dz. U. z 2015 r. poz. 2008 z późn. zm.), za każde posiedzenie, wypłacane co miesiąc na podstawie listy obecności,

- c. ponosi się wydatki związane z wydawaniem opinii biegłych sądowych, orzekających w przedmiocie uzależnienia od alkoholu.

3. Dysponentem ww. środków jest Urząd Miejski w Dąbrowie Górniczej.

REALIZATORZY PROGRAMU

Koordynatorem i realizatorem Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w 2017 roku jest Urząd Miejski – Wydział Zdrowia, Polityki Społecznej i Aktywizacji Zawodowej w Dąbrowie Górniczej.

Partnerami/ współrealizatorami Programu są:

1. NS ZOZ Przychodnia „Merkury” sp. z o.o. Poradnia Terapii Uzależnienia od Alkoholu i Współuzależnienia, Dąbrowa Górnicza, ul. Adamieckiego 13
2. Fundacja na Rzecz Edukacji, Profilaktyki i Psychoterapii „Droga”, Dąbrowa Górnicza, ul. Piłsudskiego 92
3. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, Dąbrowa Górnicza, Al. Piłsudskiego 2
4. Komenda Miejska Policji, Dąbrowa Górnicza, Al. Piłsudskiego 11
5. Straż Miejska, Dąbrowa Górnicza, ul. Graniczna 21
6. Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna, Będzin, ul. Kościuszki 58
7. Sąd Rejonowy, Dąbrowa Górnicza, ul. Graniczna 23
8. Prokuratura Rejonowa, Dąbrowa Górnicza, ul. Graniczna 23
9. Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna, Dąbrowa Górnicza, ul. 3-go Maja 22
10. Placówki oświatowe i kulturalne
11. Wydziały Urzędu Miejskiego
12. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Dąbrowa Górnicza, ul. Graniczna 21
13. Zagłębiowskie Centrum Onkologii Szpital Specjalistyczny im. Sz. Starkiewicza, Dąbrowa Górnicza, ul. Szpitalna 13
14. Organizacje pozarządowe
15. Inne podmioty i instytucje działające na rzecz rozwiązywania problemów alkoholowych